

ภูมิภาคเอเชียกลาง

๑) เชื้อชาติและศาสนา ประชากรส่วนใหญ่ในเอเชียกลางล้วนมีเชื้อชาติเป็นของตนเอง เกินกว่าร้อยละ ๘๐ เกือบทุกประเทศนับถือศาสนาอิสลาม มีเพียงจอร์เจียนับถือคริสต์ศาสนา และมองโกเลียที่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นหลัก

๒) วิถีชีวิตในทุ่งหญ้าและทะเลทรายเขตอบอุ่น วิถีชีวิตในทุ่งหญ้าเด่นชัดมากในประเทศมองโกเลีย โดยประชากรร้อยละ ๒๗ อาศัยอยู่ในชนบทมีอาชีพหลัก คือ การเลี้ยงสัตว์แบบเร่ร่อนตามสภาพพื้นที่ที่มีหญ้าเป็นอาหารแก่สัตว์

๓) เศรษฐกิจรอบทะเลแคสเปียน ทะเลแคสเปียนมีลักษณะร่วมของทั้งทะเลและทะเลสาบ อย่างไรก็ตาม น้ำในทะเลแคสเปียนมีปริมาณเกลือร้อยละ ๑.๒ ซึ่งคิดเป็น ๑ ใน ๓ ของปริมาณเกลือในน้ำทะเลทั่วไปบริเวณทะเลแคสเปียนมีทรัพยากรปิโตรเลียม ถ่านหิน เหล็ก กำมะถัน ยูเรเนียม แร่เพื่อการอุตสาหกรรม ซึ่งเอื้อประโยชน์ให้แก่ประเทศคาซัคสถานและเติร์กเมนิสถาน นอกจากนี้ยังมีการปลูกข้าวสาลี และข้าวบาร์เลย์ร่วมกับด้วย ส่วนประเทศจอร์เจียและอาร์มีเนีย มีเศรษฐกิจด้านการเกษตรประเภทพืชสวนเนื่องจากมีภูมิอากาศแบบเมดิเตอร์เรเนียน พืชสำคัญ ได้แก่ ผลไม้สกุลส้ม องุ่น ผักต่าง ๆ ชา หัวผักกาดหวาน และข้าวสาลี

ภูมิภาคเอเชียใต้

๑) แหล่งกำเนิดศาสนาสำคัญของโลก คริสต์ศาสนากำเนิดในดินแดนประเทศอิสราเอลปัจจุบัน ได้เริ่มมีการเผยแพร่ครั้งแรกในเมืองเยรูซาเลมและขยายต่อไปยังดินแดนต่างๆ ทั่วโลก ส่วนศาสนาอิสลามมีแหล่งกำเนิดในดินแดนประเทศซาอุดีอาระเบียปัจจุบัน มีการประกอบศาสนพิธีที่สำคัญทางศาสนา เรียกว่า “ฮัจญ์” ซึ่งกระทำ ณ นครมักกะฮ์ (เมกกะ) ประเทศซาอุดีอาระเบีย

๒) วิถีชีวิตในทะเลทรายเขตร้อน ประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวอาหรับ มีทั้งการใช้ชีวิตอยู่ในเมือง ชนบท และเร่ร่อน ในเมืองมีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากมีรายได้จากแหล่งปิโตรเลียม ผู้คนจึงมีชีวิตแบบสมัยใหม่ แต่ในชนบทผู้คนมีการดำเนินชีวิตที่ยึดมั่นตามความเชื่อทางศาสนา บางส่วนมีการพัฒนาเทคโนโลยีด้านชลประทานและการเกษตร ส่วนชนเผ่าเร่ร่อนหรือเบดูอินมีที่อยู่ ไม่เป็นหลักแหล่ง จะอพยพไปตามฤดู โดยในฤดูร้อนจะเคลื่อนย้ายไปตามหุบเขาสูง ส่วนในฤดูหนาวจะเคลื่อนย้ายไปยังที่ราบ มีการเลี้ยงสัตว์และค้าขายเป็นกองคาราวานไปตามเมืองต่างๆ หรือบริเวณโอเอซิส

๓) การเกษตรในทะเลทราย เนื่องจากปริมาณความชื้นในอากาศและปริมาณฝนตามธรรมชาติไม่เพียงพอต่อการเจริญเติบโตของพืชในเขตทะเลทราย ดังนั้น ในการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์จำเป็นต้องจัดหาแหล่งน้ำในกระบวนการผลิตหรือเทคโนโลยีการเกษตร ได้แก่ ระบบน้ำเพื่อการเกษตร ระบบปลูกพืชในโรงเรือน การกลั่นน้ำทะเลเป็นน้ำจืด และรีไซเคิลน้ำเสียมาใช้ใหม่

ที่มา: หนังสือเรียนภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์

ภูมิภาคเอเชียใต้

๑) แหล่งกำเนิดศาสนาสำคัญของโลก อินเดียนับเป็นแหล่งกำเนิดศาสนาสำคัญของโลก ได้แก่ ศาสนาฮินดู สืบทอดจากศาสนาพราหมณ์ จึงมักเรียกชื่อรวมกันว่า “ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู” พระพุทธศาสนา และศาสนาเชน ซึ่งได้เป็นรากฐานความเจริญทางอารยธรรมของเอเชียใต้ ทั้งด้านศิลปะ วรรณกรรม กฎหมาย พิธีกรรม และการดำรงชีวิตของประชาชน

๒) วิถีชีวิตที่ราบลุ่ม ที่ราบลุ่มน้ำคงคาเป็นพื้นที่เกษตรกรรมกว้างใหญ่ของอินเดีย มีการปลูกข้าว อ้อย ถั่ว ฝ้าย มีการทำอิฐดินเผาเพื่อใช้ก่อสร้างและเป็นที่ตั้งเมืองสำคัญต่างๆ ชาวอินเดียเคารพนับถือแม่น้ำคงคาเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ และใช้น้ำจากแม่น้ำคงคาทั้งอุปโภคบริโภค รวมทั้งเมื่อเสียชีวิตจะนำศพมาเผาริมแม่น้ำ แล้วนำขี้เถ้าเทลงในแม่น้ำคงคาด้วย

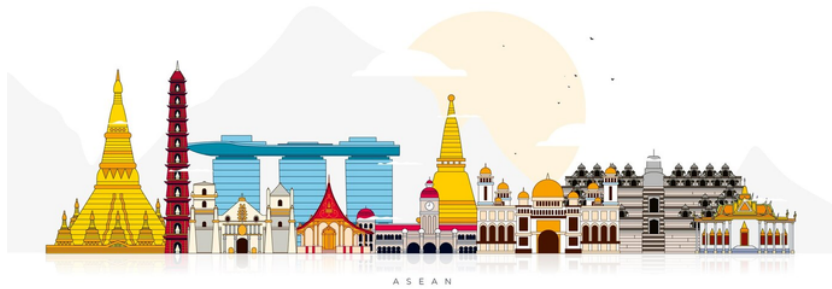

๓) แหล่งศูนย์กลางเครื่องเทศและชา จากสถิติการผลิตเครื่องเทศจากทั่วโลกขององค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) พบว่ามากกว่าร้อยละ ๘๐ ผลิตจากอินเดีย และมีศูนย์เทคโนโลยีที่เจนไน เมืองหลวงของรัฐทมิฬนาฑู และเป็นเมืองท่าขนส่งด้านอ่าวเบงกอลไปสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียตะวันออก เอเชียตะวันตกเฉียงใต้ แอฟริกา และยุโรป ปัจจุบันได้สมญาว่า “ดีทรอยต์แห่งอินเดีย” (Detroit of India) เนื่องจากสามารถผลิตรถยนต์ได้มาก โดยเฉพาะรถยนต์ยี่ห้อฮุนไดและทาทา เมืองเจนไนยังเป็นแหล่งอุตสาหกรรมอื่นๆ อีก เช่น อุตสาหกรรม IT เครื่องหนัง รองเท้า อัญมณี เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๑) วิถีชีวิตเขตร้อน ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น เพราะได้รับอิทธิพลจากมรสุมเป็นประจำ สภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำ จึงอุดมสมบูรณ์ไปด้วยดินตะกอนจากแม่น้ำ ทำให้มีพื้นที่เพาะปลูกมาก โดยเฉพาะข้าว อันเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเป็นวัฒนธรรมร่วมของประเทศในภูมิภาค เช่น มีวัฒนธรรมการปลูกข้าว การรับประทานข้าวและแปรรูปข้าวในรูปแบบต่างๆ

๒) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในทางประวัติศาสตร์ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากอินเดียและจีน ซึ่งต่างรับวัฒนธรรมเข้ามาในระดับที่แตกต่างกัน เช่น ไทยและกัมพูชาได้รับอิทธิพลจากอินเดีย ส่วนเวียดนามได้รับอิทธิพลมาจากจีน สามารถจำแนกออกเป็น ๓ กลุ่มวัฒนธรรมหลัก ตามลักษณะที่ตั้งซึ่งสะท้อนวิถีชีวิต วัฒนธรรมที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ดังนี้

๒.๑) กลุ่มวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง ไทย - ลาว - เขมร - เมียนมา - เวียดนาม มีตัวอักษรคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน โดยได้รับอิทธิพลมาจากภาษาสันสกฤต

๒.๒) กลุ่มวัฒนธรรมมาเลเซีย - อินโดนีเซีย - บรูไน ดารุสซาลาม - สิงคโปร์ ส่วนใหญ่แล้วนับถือศาสนาอิสลาม มีการแต่งกายแบบชาวมุสลิม

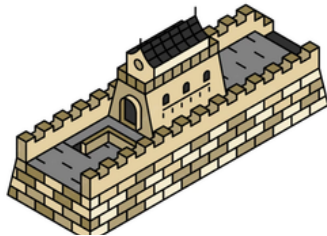
๒.๓) กลุ่มวัฒนธรรมฟิลิปปินส์ เป็นวัฒนธรรมผสมระหว่างตะวันตกกับตะวันออก ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจากสเปน เช่น การนับถือคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก

ที่มา: หนังสือเรียนภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์

ภูมิภาคเอเชียตะวันออก

๑) วิถีชีวิตบนที่ราบสูง ชาวทิเบตอาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ที่มีอากาศหนาวเย็น จึงใช้ชีวิตแบบเร่ร่อน โดยต้องย้ายถิ่นในฤดูหนาวเพื่อหาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ส่วนชาวทิเบตอีกส่วนหนึ่งมีอาชีพขุดแร่เหล็ก ทองแดง สังกะสี ตะกั่ว และหินสีสวยงาม (หินทิเบต) บนที่ราบสูงทิเบตนับเป็นพื้นที่ที่มีความสมดุลตามธรรมชาติ อากาศดี มีแหล่งต้นน้ำบริสุทธิ์ เนื่องจากยังไม่มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจของมนุษย์มากนัก

๒) การส่งออกสินค้าทางวัฒนธรรม ปัจจุบันการส่งออกสินค้าทางด้านวัฒนธรรมเป็นกลยุทธ์ทางการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญ ซึ่งญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ประสบความสำเร็จอย่างมาก กระแสความนิยมวัฒนธรรมยังช่วยส่งเสริมให้แบรนด์สินค้าและผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ได้รับความนิยมน่าขึ้นด้วย โดยการต่อยอดทางธุรกิจ เช่น การนำศิลปินมาเป็นพรีเซ็นเตอร์สินค้าที่ขายในต่างประเทศ รวมทั้งการนำวัฒนธรรมมาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ การสร้างตราสินค้า จนสามารถผลิตสินค้าที่ถูกใจผู้บริโภคไปทั่วโลก

๓) มหาอำนาจทางเศรษฐกิจ เอเชียตะวันออกมีประเทศที่พัฒนาแล้วจนเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ทั้งญี่ปุ่นและเกาหลีใต้มีความก้าวหน้าและเป็นผู้นำการผลิต การครองตลาด ด้านเครื่องไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เป็นสินค้าคุณภาพดี จำหน่ายไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก

ภูมิภาคออสเตรเลีย

๑) ชนเผ่าพื้นเมืองแอบอริจินี ทวีปออสเตรเลียมีชาวแอบอริจินี (Aborigines) เป็นชนเผ่าดั้งเดิม ตั้งถิ่นฐานอยู่แถบรัฐนิวเซาท์เวลส์ ลักษณะเด่น คือ มีผิวดำและผมหยิกมีวัฒนธรรมชนเผ่าเป็นของตนเอง เมื่ออังกฤษอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในออสเตรเลีย ทำให้ชาวแอบอริจินีกลายเป็นชนกลุ่มน้อย จนกระทั่งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๖ รัฐบาลเครือรัฐออสเตรเลียได้ผ่านกฎหมายรับรองชาวแอบอริจินีเป็นชนพื้นเมือง โดยชาวแอบอริจินีที่เป็นผู้ชายจะทำหน้าที่ล่าสัตว์มาเป็นอาหารแต่ในปัจจุบันวิถีชีวิตมีกาเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากความเจริญของเมืองจึงทำให้กลายเป็นคนส่วนน้อยและเป็นพลเมืองชั้นสองของประเทศ มีสิทธิต่างๆ น้อยกว่าคนผิวขาว ชาวแอบอริจินีส่วนหนึ่งจึงหันมาแสดงวัฒนธรรมต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวชม

๒) ความเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตของชาวออสเตรเลีย เกิดจากการพัฒนาเป็นสังคมเมือง ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ส่งผลให้เมืองต่างๆ เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเมืองในประเทศออสเตรเลีย รวมถึงมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมอังกฤษกับวัฒนธรรมของผู้คนหลากหลายเชื้อชาติที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัยทำให้ปัจจุบันออสเตรเลียเป็นสังคมหลาววัฒนธรรม ซึ่งทุกคนมีสิทธิในการปฏิบัติตามความเชื่อหรือประเพณีตามวัฒนธรรมของตนเอง

ภูมิภาคหมู่เกาะโอเชียเนีย

๑) ชนเผ่าพื้นเมืองเมารีนิวซีแลนด์มีชนเผ่าเมารี (Maori) เป็นชนพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในเกาะเหนือและเกาะใต้ มีลักษณะเด่น คือ ผิวคล้ำ ผมไม่หยิก มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ใน พ.ศ. ๒๓๘๓ อังกฤษได้เข้ามาครอบครองดินแดนดังกล่าว โดยได้ทำสัญญาไวตังกับชาวเมารี แต่ก็ยังมีความขัดแย้งกันจบลงด้วยความพ่ายแพ้ของชาวเมารี จนปัจจุบันความขัดแย้งค่อยๆ จางหายไป

๒) หมู่เกาะในโอเชียเนียที่เกิดจากหินพืดปะการัง ซึ่งเป็นบริเวณที่เคยเป็นทะเลมาก่อน เมื่อเกิดภาวะโลกร้อนส่งผลให้ธารน้ำแข็งละลายมากขึ้น ระดับน้ำทะเลจึงเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งหมู่เกาะต่างๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร จึงได้รับอิทธิพลจากลมค้าเกือบตลอดเวลา กระแสลมแรงส่งผลให้คลื่นกัดเซาะชายฝั่งมากขึ้น เช่น หมู่เกาะโซโลมอนมีระดับน้ำทะเลสูงขึ้นราว ๑๐ เซนติเมตรทุกปี ส่งผลให้หมู่เกาะบางส่วนจมหายไป ในทะเล รวมทั้งหมู่เกาะอื่นๆ เช่น ตูวาลู หมู่เกาะมาร์แชลล์ มีความเสี่ยงที่จะจมอยู่ใต้น้ำ ทรัพยากรน้ำจืดและการเกษตรได้รับความเสียหาย และเสี่ยงต่อการย้ายถิ่น

๓) วิถีชีวิตในหมู่เกาะโอเชียเนีย ประชากรส่วนใหญ่ยังคงอาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งเพาะปลูกและประมง แต่หลายประเทศมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว จึงทำให้คนพื้นเมืองเปิดกว้างทางความคิด มีการใช้นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ส่งผลให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งคุณภาพชีวิตของประชากร การศึกษา และสาธารณสุขมากขึ้น